

Riktlinjer

Insatser till personer med funktionshinder

Innehåll

INLEDNING.....	1
LAGSTIFTNING.....	1
KOMMUNENS UTGÅNGSPUNKTER	2
HANDLÄGGNING OCH DOKUMENTATION	3
SAMVERKAN	4
INSATSER ENLIGT SOL TILL BARN, UNGDOMAR OCH VUXNA UNDER 65 ÅR MED FUNKTIONSHINDER	5
MÅLGRUPP	5
BESLUT OM INSATSER.....	5
ALTERNATIVA ÅTGÄRDER	5
BOENDESTÖD	5
AVLÖSNING I HEMMET.....	8
LEDSAGNING	8
KONTAKTPERSON	8
DAGVERKSAMHET.....	8
KORTTIDSVISTELSE.....	8
SÄRSKILT BOENDE.....	9
INSATSER TILL VUXNA MED PSYKISKA FUNKTIONSHINDER	10
MÅLGRUPP	10
INSATSER ENLIGT LSS.....	10
BESLUT OM INSATSER.....	10
BOENDESTÖD	10
KONTAKTPERSON	11
AKTIVITETER OCH SYSSLSÄTTNING	12
BOENDE.....	13
HEMTJÄNST OCH LEDSAGNING	15
ÖVRIGT	15
INSATSER ENLIGT LSS TILL BARN, UNGDOMAR OCH VUXNA MED FUNKTIONSHINDER	16
MÅLGRUPP	16
BESLUT OM INSATSER.....	17
9 § 1 RÅD OCH STÖD.....	17
9 § 2 BITRÅDE AV PERSONLIG ASSISTENT	17
9 § 3 LEDSAGARSERVICE	19
9 § 4 BITRÅDE AV KONTAKTPERSON.....	20
9 § 5 AVLÖSARSERVICE I HEMMET	20
9 § 6 KORTTIDSVISTELSE.....	20
9 § 7 KORTTIDSTILLSYN FÖR SKOLUNGDOM ÖVER 12 ÅR	21
9 § 8 BOENDE I FAMILJEHEM ELLER BOSTAD MED SÄRSKILD SERVICE FÖR BARN ELLER UNGDOMAR SOM BEHÖVER BO UTANFÖR FÖRÄLDRAHEMMET	21
9 § 9 BOSTAD MED SÄRSKILD SERVICE FÖR VUXNA ELLER ANNAN SÄRSKILT ANPASSAD BOSTAD FÖR VUXNA.....	21
9 § 10 DAGLIG VERKSAMHET FÖR PERSONER I YRKESVERKSAM ÅLDER SOM SAKNAR FÖRVÄRVSARBETE OCH INTE UTBILDAR SIG.....	22
OMVÅRDNAD OCH FRITID	22
10 § INDIVIDUELL PLAN.....	23

Inledning

Riktlinjernas syfte är att vara en vägledning för handläggare i arbetet med en rättssäker och likvärdig utredning och behovsbedömning. Beslut om insatser ska fattas enligt samma bedömningsgrunder, oavsett vem som fattar beslutet. Det är viktigt att poängtera att riktlinjerna inte innebär någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan. Varje beslut ska vara baserat på den enskilda individens behov. Riktlinjerna är därför vägledande och gäller aldrig utan undantag.

Beslutade insatser ska överensstämma med de mål och grundläggande värderingar som gäller för Nacka kommun.

Lagstiftning

Dessa principer ska gälla oavsett lagstiftning

- alla människors lika värde
- integritet och självbestämmande
- tillgänglighet
- delaktighet
- kontinuitet och helhetssyn

Socialtjänstlagen (SoL)

Socialtjänstlagen reglerar socialtjänstens verksamhet i sin helhet. Enligt socialtjänstlagen har kommunen det yttersta ansvaret för att de som bor och vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver.

Socialnämnden ska verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Den som har behov av stöd och omvårdnad kan ansöka om detta i form av bistånd.

Rätt till bistånd

Vid bedömning om den enskilde har rätt till bistånd enligt Socialtjänstlagen, SoL används begreppet skälig levnadsnivå.

Den enskilde har rätt till bistånd om

- behov föreligger
- behovet inte kan tillgodoses på annat sätt
- biståndet behövs för att den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

LSS är en rättighetslag som kompletterar stöd till människor med funktionshinder. Målet är att den enskilde får möjlighet att leva som andra, samt att främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet.

LSS innehåller bestämmelser om stöd och service till personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd; personer som har betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom samt personer med andra stora, varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som inte beror på normalt åldrande.

Rätt till insatser

Den enskilde ska tillförsäkras goda levnadsvillkor genom insatserna. En förutsättning för rätten till insatser är att den enskilde har behov av insatsen och att behovet inte tillgodoses på annat sätt.

Den enskildes behov av insats bedöms alltid utifrån den enskildes individuella situation. Normaliseringsprincipen ska vara vägledande. Bedömningen ska ske utifrån en jämförelse med den livsföring som kan anses vara normal för en person i samma ålder utan funktionshinder. Insatser ska endast ges om den enskilde begär det och med hänsyn till den enskildes integritet. Så långt som möjligt ska insatserna utformas tillsammans med den enskilde. Insatserna ska stärka den enskildes möjligheter att leva ett så normalt liv som möjligt.

Barnperspektivet

Utifrån FN:s barnkonvention ska barnets bästa alltid komma i första rummet. När en åtgärd rör ett barn ska barnets inställning så långt det är möjligt beaktas. Hänsyn ska tas till barnets vilja med beaktande av dess ålder och mognad. Stödinsatser till föräldrarna måste också bedömas med utgångspunkt från det funktionshindrade barnets perspektiv. Hänsyn måste också alltid tas till vad som är bäst för barnet både när det gäller olika avlösningssformer och barnets möjligheter att få leva ett liv som andra barn.

Anmälningsskyldighet

Socialtjänstens medarbetare är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de får kännedom om något som kan innebära att nämnden behöver ingripa till ett barns skydd, Socialtjänstlagen 14 kap. 1 §.

Inom verksamhet som omfattas av Socialtjänstlagen och LSS gäller anmälningsskyldighet för missförhållanden, 14 kap. 2 § och LSS 24a §.

Behov av förmyndare, förvaltare eller god man anmäls till överförmyndaren.

Kommunens utgångspunkter

Nacka kommuns vision och grundläggande värdering

Nacka kommuns vision är Öppenhet och mångfald. Kommunens organisation ska genomsyras av förtroende och respekt för människors kunskap och egen förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar.

Socialtjänstens kvalitetsmål

Socialtjänsten har satt upp mål för sitt kvalitetsarbete. Målen är att

- den enskilde individen ska ha tillgång till information om socialtjänstens insatser för att kunna göra egna val
- de som har kontakt med socialtjänsten ska få ett gott bemötande och känna sig delaktiga i utformningen av insatser
- rättsäkerheten garanteras
- socialtjänstens verksamhet bedrivs med god kvalitet på ett effektivt sätt till lägsta möjliga kostnad
- kunna synliggöra och redovisa resultaten av socialtjänstens verksamhet på ett enkelt sätt

Handläggning och dokumentation

Förvaltningslagen

All handläggning ska utgå ifrån förvaltningslagens bestämmelser. Lagen anger rättigheter och skyldigheter för myndigheten och enskilda, samt innehåller regler om överklagande. Det finns en allmän serviceskyldighet vilken innebär att socialtjänsten ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan hjälp till enskilda i frågor som rör verksamhetsområdet. Varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Handläggning

Vid all handläggning ska stor vikt läggas vid den enskildes rätt till delaktighet, inflytande och självbestämmande. Utredningen ska vara tillräckligt omfattande för att ge ett tillfredsställande underlag för beslut, men inte vara mer genomgripande än vad som är nödvändigt för utredningens syfte. Utredning och bedömning ska utföras i samråd med den som söker insatsen och bygga på en helhetssyn.

Varje bedömning görs utifrån en individuell prövning. Individuell prövning innebär att en utredning och bedömning av den sociala situationen och behovet av stödinsatser utifrån funktionshindret görs. Hänsyn tas till vilket övrigt samhällsstöd som ges samt kravet på skäliga respektive goda levnadsvillkor.

Handläggningstider

Ett ärende ska handläggas så skyndsamt som möjligt efter det att ansökan inkommit.

Efter anmälan eller ansökan tas kontakt med den berörde inom två veckor från den dag den enskilde tar kontakt. Den enskilde har möjlighet att få vägledande samtal innan ansökan och utredning påbörjas.

Med utredningstid menas den tid det tar för en ansökan/anmälan från det den inkommit till Socialtjänsten till dess det finns ett beslut som nått den sökande. Utredningstiden ska som längst vara 3 månader.

Gemensamt hushåll och föräldraansvar

För vuxna personer som lever tillsammans ska det gemensamma ansvaret för hemmets skötsel beaktas. Principen om gemensamt ansvar för hushållet innebär inte ett ansvar för den funktionshindrades omvårdnad. Bedömning av omvårdnadsbehov ska därför göras som om den funktionshindrade var ensamstående.

Normen för vad som kan anses normalt föräldraansvar utgörs av den omvårdnad en förälder normalt ger till ett barn i aktuell ålder utan funktionshinder. Det hjälpbehov och de insatser som går utöver detta utgör grunden för bedömning av stödinsatser.

Beslut

Av beslut ska framgå vad den enskilde ansökt om, vilka insatser som beviljats, målet med insatsen, omfattning, för hur lång tid beslutet gäller samt information om rätten att överklaga. Avslag ska motiveras.

Delegation för beslut regleras i Socialnämndens delegationsordning.

Alla beslut ska följas upp och omprövas när beslutet löper ut eller vid förändrade behov.

Överklagan

Beslut om bistånd enligt socialtjänstlagen 4 kap. 1 § och LSS 9 § kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol genom s.k. förvaltningsbesvär. Om den enskilde önskar ska handläggaren bistå med hjälp till att överklaga. När en överklagan inkommit ska den omgående skickas till aktuell domstol.

Uppdrag till utförare

När ett beslut om insats har fattats ska ett uppdrag formuleras till utföraren med en beskrivning av uppdraget. Uppdraget ska utformas i samråd med den enskilde.

Kundval

Nacka kommun tillämpar kundval inom hemtjänst, ledsagning och avlösning. Kundval möjliggör för den enskilde att välja om kommunen eller annan enskild anordnare ska utföra insatsen. Lista över godkända anordnare finns att läsa på kommunens hemsida eller i en katalog hos socialtjänsten.

Om den enskilde inte kan eller vill välja utförare, kan stöd till detta ges från god man, anhörig eller handläggare. Kan den enskilde inte välja utförare trots stöd ska handläggaren välja utförare.

Uppföljning

Alla beslut och uppdrag ska följas upp och utvärderas i samråd med den enskilde och bygga på en helhetssyn på samtliga insatser.

Samverkan

Om insatser är aktuella från andra myndigheter eller myndighetsgrupper inom kommunens socialtjänst ska bästa möjliga samverkan eftersträvas, utifrån den enskildes behov.

För psykiskt funktionshindrade finns gemensamma rutiner för samverkan med landstinget i enskilda ärenden fastlagda i "Lokal samverkansöverenskommelse för rehabilitering av personer med psykiska funktionshinder".

Samverkansträffar med utförare och berörda intresseorganisationer ska genomföras kontinuerligt.

Insatser enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna under 65 år med funktionshinder

Målgrupp

Riktlinjerna avser insatser enligt Socialtjänstlagen, SoL för barn, ungdomar och vuxna under 65 år med funktionshinder som inte omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Kommunen har en skyldighet att informera om de olika lagrummen.

Personer som är berättigade till stöd genom LSS men av olika anledningar inte vill ha stödet enligt LSS, kan begära stödinsatser genom SoL.

Beslut om insatser

Riktlinjernas syfte är att vara en vägledning för handläggare i arbetet med en rättssäker utredning och behovsbedömning. Det är viktigt att poängtera att riktlinjerna inte innebär någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan. Varje beslut ska vara baserat på den enskilda individens behov. Så långt som möjligt ska insatserna utformas tillsammans med den enskilde och dennes närstående.

Alternativa åtgärder

Valet av insatser sker mot bakgrund av individens totala livssituation. Som ett led i behovsbedömningen prövas om behovet kan avhjälpas eller minskas genom generella åtgärder t. ex. bostadsanpassning, tekniska hjälpmedel eller särskilt boende.

Boendestöd

Insatsen boendestöd beviljas som individuellt behovsprövat bistånd enligt SoL 4 kap. 1 §. Syftet med boendestöd är att öka den enskildes funktionsförmåga och bidra till ökad självständighet.

För personer som bor i eget boende ges vanligen stöd genom insatser från hemtjänsten. För vissa grupper av människor är, på grund av funktionshindrets karaktär, hemtjänstens insatser inte tillräckliga. Boendestöd riktar sig till personer med neuropsykiatriska funktionshinder och till personer med lindrig utvecklingsstörning.

De vanligaste kriterierna för att få boendestöd är behov av att

- få struktur i vardagsrutinerna
- bryta social isolering
- få stöd till att komma igång med aktiviteter eller sysselsättning
- få stöd i kontakter med personligt och professionellt nätverk

I varje individuellt biståndsbeslut om boendestöd anges antal timmar och innehåll i uppdraget enligt ovanstående kriterier samt om boendestödet ska utföras på dagtid, kvällstid och/eller helger.

Boendestöd beviljas normalt vid två tillfällen i veckan under de två första månaderna och därefter vid ett tillfälle i veckan. Boendestöd vid mer än ett tillfälle i veckan (efter de första två månaderna) beviljas främst till personer med stora behov av stöd till att få

struktur i sina vardagsrutiner. Dubbelbemanning beviljas framför allt när det finns risk för hot och våld.

Boendestöd beviljas för högst ett år i taget och omprövas därefter. Uppföljning ska göras var sjätte månad.

Den enskilde betalar ingen avgift för boendestöd.

Hemtjänst

Hemtjänst innebär hjälp i den egna bostaden i form av:

- serviceinsatser, dvs. städning, tvätt, inköp
- omvårdnadsinsatser dvs. hjälp för att kunna äta, dricka, klä sig, sköta sin personliga hygien

Hemtjänst beviljas personer, som pga. sjukdom eller funktionshinder har svårigheter att helt eller delvis, sköta hemmet och/eller sin egen omvårdnad. Insatsen kan även beviljas när funktionshindret inte är varaktigt. Hjälp beviljas i de avseenden som den enskilde inte själv kan tillgodose sina behov.

Beviljad hjälp anges i timmar/månad

En individuell behovsprövning görs för varje insats.

När den enskilde är bortrest från hemmet, är på sjukhus eller korttidsboende eller liknande minskas tiden för hemtjänstinsatser med ett timantal som motsvarar bortovaron.

Serviceinsatser

Städning

Städning omfattar dammsugning, golvtorkning och damning och beviljas vanligen med 1,5 timmar varannan vecka, tiden är beräknad för 2 rum och kök.

Fönsterputsning och saneringsstädning ingår inte i hemtjänst. Finns behov svarar den enskilde själv för kostnaden.

Tvätt

Tid för tvätt beviljas vanligen med 0,5 timme i samband med städning eller annan insats. Tid för strykning ingår inte i hemtjänst.

Inköp

Tid för inköp beviljas vanligen 1 gång/vecka med 0,5 tim. Om den enskilde behöver hjälp att planera inköp, följa med till affären eller uträtta andra ärenden kan tiden utökas.

Omvårdnadsinsatser

Måltider

Måltid beviljas vanligen med 0,5 timme per tillfälle. Det innefattar dukning, uppvärmning av mat och diskning.

Ytterligare 0,25 tim beviljas om personen behöver stöd och hjälp vid måltiden.

Tiden för frukost och kvällsmål beräknas i samband med den personliga omvårdnaden som utförs morgon och kväll.

Matdistribution

Matdistribution innebär att färdiglagad mat levereras till bostaden.

Matdistribution beviljas personer som av fysiska, psykiska eller sociala skäl inte klarar av att laga sin mat själv.

Personlig omvårdnad morgon

Tiden för omvårdnad på morgonen beräknas utifrån vilka och hur många moment den enskilde behöver hjälp med.

Dusch beviljas vanligen med 0,5 tim i samband med andra insatser, om inte det kan samordnas beviljas 1 timme för dusch.

Personlig omvårdnad kväll

Tiden för omvårdnad på kvällen beräknas utifrån vilka och hur många moment den enskilde behöver hjälp med.

Beviljas vanligen med 0,5 tim/tillfälle

Personlig omvårdnad natt

Ett eller flera besök beviljas per natt. Besöken tidsanges inte.

Ingår inte i kundvalet.

Trygghetslarm

Trygghetslarm innebär möjlighet att påkalla hjälp dygnet runt vid behov av snabba hjälpinsatser

Trygghetslarm beviljas då oplanerat hjälpbehov kan uppstå, t.ex. risk att ramla eller vid påtaglig oro.

Dubbelbemanning

Dubbelbemanning beviljas vid:

- hjälp vid förflyttning, tid beviljas för de moment där hjälpen behöver ges av två personer samtidigt
- om det finns risk för hot och våld mot personal

Följeslagare

Behov av följeslagare till läkare eller andra landstingsanknutna verksamheter kan tillgodoses av frivilligorganisationer eller genom hemtjänst om anhöriga inte har möjlighet att följa med.

Hälso- och sjukvårdsuppgifter

Bistånd beviljas inte för hälso- och sjukvårdsuppgifter (medicindelning, smörjning med salvor som är ordinerade av läkare, såromläggning mm).

Om hemtjänst beviljats för andra insatser kan personal vid samma tillfälle vara behjälpliga med egenvård, eller hälso- och sjukvårdsuppgifter som delegerats av läkare eller sjuksköterska. Det förutsätter att hälso- och sjukvårdsuppgifter kan utföras inom ramen för den beviljade tiden. Extra tid beviljas inte för detta ändamål. Om hemtjänst inte beviljats för tider när hälso- och sjukvårdsinsatser ska utföras är det primärvårdens ansvar att se till att insatserna utförs.

En separat överenskommelse mellan Nacka Kommun och landstinget beskriver avgränsningarna mellan parterna.

Avlösning i hemmet

Insatsen innebär att den som vårdar en närstående får möjlighet till avlösning i omvårdnadsarbetet.

Insatsen beviljas då en närstående vårdar någon med omfattande hjälpbehov pga. varaktig sjukdom, eller funktionshinder.

Omfattningen ska dels bedömas utifrån behov men också utifrån övriga insatser.

I beslutet ska anges syftet med och när avlösningen ska ges.

Det är inte möjligt att spara timmar från en månad till en annan.

Ledsagning

Ledsagarservice ska underlätta för den enskilde att delta i fritidsaktiviteter och i kulturlivet samt andra aktiviteter utifrån individuella behov. Insatsen beviljas personer som inte själva kan ta sig ut med hjälp av färdtjänst.

Ledsagningens omfattning ska dels bedömas utifrån behov men också utifrån övriga insatser och med hänsyn till vad som i det enskilda fallet kan betraktas som skäliga levnadsvillkor.

I beslutet ska anges till vilka aktiviteter och när ledsagning ska utföras.

Insatsen beviljas i första hand för regelbundet återkommande aktiviteter i närområdet.

När ledsagning beviljas till barn och ungdomar, ska hänsyn tas till det som är normalt föräldraansvar att följa med till olika aktiviteter.

Det är inte möjligt att spara timmar från en månad till en annan.

Kontaktperson

Kontaktperson kan beviljas till personer som har behov av att utöka sitt personliga nätverk.

Kontaktpersonen hjälper den enskilde i personliga angelägenheter och bryter den enskildes isolering genom samvaro och fritidsaktiviteter. Insatsen är ett icke professionellt stöd och ska inte ersätta andra insatser från kommunen.

När en kontaktperson utses skrivs en överenskommelse mellan kommunen och kontaktpersonen. Av överenskommelsen ska framgå omfattningen av uppdraget, vilket arvode och vilken omkostnadsersättning som ska utgå. Omfattningen brukar vara 2 ggr/månaden. Den som beviljats kontaktperson står för sina egna kostnader, exempelvis bio, matkostnader, reskostnader mm.

Dagverksamhet

Insatsen beviljas till yngre dementa.

Syftet med dagverksamhet är att få träning och aktivering för att bibehålla och kanske också förbättra funktioner. Insatsen kan också ges som en form av avlösning för närstående.

Korttidsvistelse

Syfte med korttidsvistelse kan vara:

- avlastning för anhörig som vårdar den enskilde
- ytterligare utredning för att bedöma behov av fortsatt boende och eventuell bostadsanpassning efter en sjukhusvistelse
- möjlighet att återhämta sig efter sjukdom eller skada

Korttidsvistelse är ett tillfälligt boende, som innefattar omvårdnad, service, aktivering, funktionsbevarande insatser. Hälso- och sjukvårdsinsatser till och med sjuksköterskenivå ingår i korttidsvistelse. Resor mellan bostaden och korttidsboendet ingår.

För att beviljas korttidsvistelse ska hjälpbehovet vara omfattande och insatser i form av hemtjänst inte är tillräckliga.

När en person är utskrivningsklar från sjukhus kan beslut om korttidsvistelse fattas för 14 dagar räknat från dagen då personen är utskrivningsklar. Därefter prövas behovet på nytt.

Särskilt boende

Syftet med särskilt boende är att erbjuda en bostad med omvårdnad dygnet runt för personer vars behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

Särskilt boende innebär en bostad med service och omvårdnad dygnet runt, samt hälso- och sjukvårdsinsatser till och med sjuksköterskenivå. Boendet ger samtliga hjälpinsatser, som den enskilde behöver i det dagliga livet.

Särskilt boende beviljas personer som har ett omfattande och varaktigt behov av stöd, då insatser från hemtjänst inte är tillräckligt.

Insatser till vuxna med psykiska funktionshinder

Målgrupp

Psykiatrireformen trädde i kraft 1995. Syftet var att ge ett mer effektivt och samordnat samhällsstöd till personer med långvariga och allvarliga psykiska störningar. Beslutet innebar en tydligare uppdelning av ansvaret för insatser till psykiskt funktionshindrade mellan landstinget och kommunerna. Den specialiserade psykiatrin ska ansvara för vård och behandling. Kommunerna fick ett större ansvar för boende, boendestöd och sysselsättning.

Målgrupp för socialtjänstens insatser är den som definierades i psykiatrireformen. Det gäller personer över 18 år med allvarlig psykisk sjukdom/störning, som orsakat en funktionsnedsättning i sådan grad att den inverkar på den dagliga livsföringen (sociala konsekvenser) och att detta handikapp bedöms som långvarigt. I målgruppen ingår personer med neuropsykiatriska funktionshinder.

Dessa riktlinjer gäller för handläggning inom socialtjänstens enhet Handikapp och psykiatri. En förutsättning är att den enskilde har behov av någon insats från socialtjänstens socialpsykiatriska team.

Insatser enligt LSS

Personer med stora och varaktiga psykiska funktionshinder, som förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och föranleder ett omfattande behov av stöd och service kan beviljas insatser enligt Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade (LSS). Samtliga insatser enligt LSS kan beviljas, förutom daglig verksamhet. Se sid. 16, *Insatser enligt LSS till barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder*.

Beslut om insatser

Riktlinjernas syfte är att vara en vägledning för handläggare i arbetet med en rättssäker utredning och behovsbedömning. Det är viktigt att poängtera att riktlinjerna inte innebär någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan. Varje beslut ska vara baserat på den enskilda individens behov. Så långt som möjligt ska insatserna utformas tillsammans med den enskilde och dennes närstående.

Boendestöd

Definition av boendestöd

Boendestöd beviljas som individuellt behovsprövat bistånd enligt SoL 4 kap. 1 §. Syftet med boendestöd är att öka den enskildes funktionsförmåga och att bidra till ökad självständighet.

För psykiskt funktionshindrade får funktionshindret ofta sociala konsekvenser, som tar sig uttryck i svårigheter att klara vardagslivet. Boendestöd ska vara ett praktiskt och pedagogiskt stöd, som ska stödja den enskilde till att fungera på ett för honom/henne mer tillfredsställande sätt i det egna boendet. Boendestödet ska ge den enskilde struktur

i vardagsrutinerna och syftar till att den enskilde så långt det är möjligt själv ska kunna möta och hantera de vardagliga situationer som uppstår.

Stödet avser både praktiska vardagsgöromål och ett meningsfullt innehåll i vardagen. Boendestödet utgår från den enskildes hem, men kan också omfatta situationer utanför hemmet. Boendestödet ska också kunna ge stöd i kontakter med myndigheter och viktiga personer i det personliga nätverket, samt ge stöd till att komma igång med en meningsfull sysselsättning.

Psykiatrin har ansvar för medicinering, terapi, fobiträning och annan psykiatrisk behandling. Vid behov av serviceinsatser och omvårdnad beviljas hemtjänst.

Kriterier för att bevilja boendestöd

Boendestöd kan beviljas till personer i målgruppen, som bor i en egen bostad i Nacka. Boendestöd beviljas om behovet inte tillgodoses på annat sätt. En samlad bedömning görs därför av behov, resurser och insatser.

De vanligaste kriterierna för att få boendestöd är behov av att

- få struktur i vardagsrutinerna
- bryta social isolering
- få stöd till att komma igång med aktiviteter eller sysselsättning
- få stöd i kontakter med personligt och professionellt nätverk

I beslut och uppdrag till utföraren anges innehåll i uppdraget enligt ovanstående kriterier, samt antal timmar i veckan som boendestödet ska utföras på dagtid, kvällstid respektive helger.

Riktlinjer för omfattning

Boendestöd beviljas normalt vid två tillfällen i veckan under de två första månaderna och därefter vid ett tillfälle i veckan. Boendestöd vid mer än ett tillfälle i veckan (efter de första två månaderna) beviljas främst till personer med stora behov av stöd till att få struktur i sina vardagsrutiner. Dubbelbemanning beviljas framför allt när det finns risk för hot och våld.

Boendestöd beviljas för högst ett år i taget och omprövas därefter. Uppföljning ska göras var sjätte månad.

Val av utförare

Överenskommelse finns med den kommunala produktionen VSS om att utföra allt slags boendestöd. För några målgrupper (personer med neuropsykiatriska funktionshinder, psykiskt funktionshinder och missbruk, lindrig utvecklingsstörning) finns ramavtal med alternativa utförare.

Kontaktperson

Definition av kontaktperson

Kontaktperson är en insats enligt 3 kap 6 § SoL, med syfte att hjälpa den enskilde i personliga angelägenheter och att bryta den enskildes isolering genom samvaro och fritidsaktiviteter. Beslut fattas enligt SoL 4 kap 1 §. Biträde av kontaktperson kan också beviljas enligt LSS 9 § 4p, se sid. 20.

Kriterier för att bevilja kontaktperson

Kontaktperson kan beviljas till personer som har behov av att utöka sitt personliga nätverk och som tillhör målgruppen för den socialpsykiatriska verksamheten. Insatsen är ett icke professionellt stöd och ska inte ersätta andra insatser från kommun och lands-ting.

Riktlinjer för omfattning

Omfattningen är normalt två träffar per månad. Beslutet ska vara tidsbegränsat och följas upp regelbundet. När en kontaktperson utses skrivs ett avtal mellan kommunen och kontaktpersonen. Av avtalet ska framgå omfattningen av uppdraget, vilket arvode och vilken omkostnadsersättning som ska utgå. Den som beviljats kontaktperson står för sina egna kostnader, ex bio, matkostnader, reskostnader mm.

Aktiviteter och sysselsättning

Fördelning av ansvar för arbetsmarknadsåtgärder och rehabilitering

Staten och arbetsmarknadsmyndigheterna har det övergripande ansvaret för arbetsmarknadspolitik och sysselsättningskapande åtgärder. En förutsättning är att den enskilde bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande. Kommuner får anordna praktik för ungdomar under 20 år och kan åta sig att erbjuda ungdomar mellan 20 och 25 år aktiverande och utvecklande insatser. Kommunen kan också begära att den som får försörjningsstöd ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

Försäkringskassan har ansvar för att utforma en rehabiliteringsplan för långtidssjuk-skrivna, som har behov av arbetslivsinriktad rehabilitering. De kan beviljas rehabiliteringsersättning eller aktivitetsstöd. Unga människor under 30 år, som har en varaktigt nedsatt arbetsförmåga kan beviljas aktivitetsersättning från försäkringskassan, som då ska ta initiativ till aktiviteter eller arbetslivsinriktad rehabilitering. För personer över 30 år kan i stället sjukersättning utgå. För dem har försäkringskassan inte samma aktiverande ansvar.

Särskilt ansvar för sysselsättning till människor med funktionshinder

Enligt socialtjänstlagen 5 kap 7 § ska socialnämnden medverka till att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får en meningsfull sysselsättning. I första hand gäller detta personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning. Detta innebär att det socialpsykiatriska teamet handlägger och beslutar om sysselsättning.

Träfflokaler

Definition av träfflokaler

Träfflokalerna är en öppen insats, som inte kräver biståndsbeslut. Personer med långvariga psykiska funktionshinder har därför rätt att besöka träfflokalerna utan särskilt biståndsbeslut.

Verksamheten har till syfte att motverka isolering och att stimulera besökarna till aktiviteter tillsammans med andra. Aktiv information bör ges om träfflokalerna till personer i målgruppen.

Sysselsättning

Definition av sysselsättning

Syftet med insatsen sysselsättning är att ge stimulans och social samvaro, att bryta isolering och att skapa struktur och ett meningsfullt innehåll i dagen och tillvaron för den enskilde.

Sysselsättning kan vara arbete med handledning som inte syftar till anställning, arbetsliknande verksamhet, hantverk eller viss kursverksamhet (t ex data). Beslut fattas enligt SoL 4 kap 1 §.

Kriterier för att bevilja sysselsättning

Sysselsättning beviljas efter individuella behov till personer som tillhör målgruppen för den socialpsykiatriska verksamheten.

Verksamheter som ramupphandlats eller verksamheter där det finns en överenskommelse med den kommunala produktionen ska användas i första hand. Sysselsättning inom specialiserade verksamheter med högre kostnader beviljas till personer som särskilt bedöms ha behov av dessa.

Turbundna resor kan beviljas mellan hemmet och sysselsättningsverksamheten, efter särskild prövning. En förutsättning är att den enskilde uppfyller kriterierna för att vara berättigad till färdtjänst och bedöms vara i behov av resor.

Riktlinjer för omfattning

Omfattningen av sysselsättning är normalt deltid, men bedöms alltid efter individuella behov. I beslutet anges omfattningen som antal hel- eller halvdagar per vecka, alternativt timmar per vecka.

Boende

Socialtjänstens ansvar för boende

Enligt Socialtjänstlagen 5 kap 7 § ska socialnämnden medverka till att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd. Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av funktionshinder behöver ett sådant boende.

Träningslägenhet

Definition av träningslägenhet

Träningslägenheter är andrahandslägenheter, där Nacka kommun har förstahandskontraktet. Särskilda rutiner ska finnas för kontraktsskrivning, ansvarsfördelning och olika hyresrättsliga frågor. I en träningslägenhet behåller kommunen kontraktet långsiktigt. Det innebär att den enskilde måste flytta när behovet inte kvarstår eller för att kunna få en lägenhet med eget kontrakt. Beslut fattas enligt SoL 4 kap 1 §.

Kriterier för att bevilja träningslägenhet

Träningslägenhet kan beviljas till personer, som har svårt att klara ett boende med eget kontrakt. Den enskilde ska ha behov av och även ta emot boendestöd eller likartad stöd,

beviljat av det socialpsykiatriska teamet. Eftersom tillgången till träningslägenheter är begränsad är det behovet som avgör vem som kan få en lägenhet.

En prövning ska först göras om den enskilde kan söka bostad på egen hand. Insatsen ska bara ges till personer som på grund av sitt funktionshinder är beroende av stöd för att klara ett eget boende. En förutsättning är att den enskilde inte bedöms kunna söka och få en bostad själv pga. sitt funktionshinder, men ändå klarar av att bo i en egen bostad med hjälp av boendestöd.

Riktlinjer för omfattning

Beslut om träningslägenhet ska tidsbegränsas och omprövas regelbundet.

Stödboende

Definition av stödboende

Ett stödboende innebär att flera andrahandslägenheter ligger nära ett gruppboende, där det finns personal tillgänglig större delen av dagen. Beslut fattas enligt SoL 4 kap 1 §.

Kriterier för att bevilja stödboende

Stödboende beviljas till personer som har behov av att på ett enkelt sätt kunna ta kontakt med personal. Det kan t.ex. bero på att behovet av personalstöd varierar eller på att stödboende ingår i en naturlig kedja för att kunna flytta ut från ett gruppboende.

Riktlinjer för omfattning

Beslut om stödboende fattas samtidigt som ett uppdrag ges till boendepersonalen, där omfattningen av personalstödet anges.

Bostad med särskild service, gruppboende

Definition av bostad med särskild service, gruppboende

En bostad med särskild service är ett permanent heldygnsboende enligt SoL 5 kap 7 §. Det är ett gruppboende med egna lägenheter eller rum, gemensamhetsutrymmen och personal på dagtid och i vissa boenden även på natten. Det finns boenden i Nacka kommun som drivs på uppdrag av Socialtjänsten och ramupphandlade boenden som drivs av externa utförare. Bostäder med särskild service enligt SoL ska erbjuda en god hälso- och sjukvård upp till sjuksköterska. Beslut fattas enligt SoL 4 kap 1 §. Bostad med särskild service kan också beviljas enligt LSS 9 § 9p, se sid. 21.

Kriterier för att bevilja bostad med särskild service, gruppboende

Bostad med särskild service beviljas till personer med ett omfattande tillsyns- och stödbehov, större delen av dagen. Den enskilde ska ha så stora svårigheter att klara vardagliga funktioner att boendestöd inte är tillräckligt. Stödbehovet kan se olika ut, alltifrån bristande förmåga till att be om hjälp, till rena omvårdande insatser.

I första hand prövas alltid möjligheten till att erbjuda bostad med särskild service inom Nacka kommun. Endast om plats inte kan erbjudas i hemkommunen eller om det finns starka skäl för att bo någon annanstans kan boende erbjudas utanför hemkommunen. I dessa fall ska ramupphandlat boende användas.

Hem för Vård eller Boende, HVB

Definition av Hem för Vård eller Boende

Hem för vård eller boende enligt SoL 6 kap § 1 är avsett att vara ett boende under en tidsbegränsad tid för personer som har behov av vård och behandling. Beslut fattas enligt SoL 4 kap 1 §.

Kriterier för att bevilja hem för Vård eller Boende

Hem för vård eller boende kan beviljas när det finns behov av tidsbegränsat boende med ett förändringsmål. En individuell plan ska alltid finnas med uppdrag, mål, ansvarsfördelning samt planering av stöd och bistånd efter vårdtiden. Behandling i boendet ska bekostas av landstinget. Endast ramupphandlat boende ska användas.

Riktlinjer för omfattning

Beslut om Hem för vård eller boende ska vara tidsbegränsade. Undantaget är boenden, som fungerar som permanenta särskilda boenden, trots att de har tillstånd som Hem för vård eller boende.

Hemtjänst och ledsagning

Definition av hemtjänst och ledsagning

Hemtjänst innebär

- serviceinsatser, dvs. städning, tvätt, inköp
- omvårdnadsinsatser, dvs. hjälp för att kunna äta, dricka, klä sig, sköta sin personliga hygien

Ledsagning innebär

- hjälp att komma ut på fritids- eller kulturella aktiviteter

Beslut om hemtjänst och ledsagning fattas enligt SoL 4 kap 1 §. Ledsagning kan också beviljas enligt LSS 9 § 3p., se sid. 19.

Nacka kommun har kundval inom hemtjänst, ledsagning och avlösning. Den enskilde kan välja fritt bland de auktoriserade utförare, som presenteras i en kundvalskatalog och på Nacka kommuns hemsida. Om den enskilde inte kan eller vill välja utförare, kan stöd till detta ges från god man, anhörig eller handläggare. Kan den enskilde inte välja utförare trots stöd ska handläggare välja utförare.

För hemtjänst och ledsagning tillämpas riktlinjer för insatser enligt Socialtjänstlagen till barn, ungdomar och vuxna under 65 år med funktionshinder.

Övrigt

Personligt ombud

Personligt ombud är en från kommunen fristående verksamhet, finansierad av staten. Det finns fyra personliga ombud för Nacka och Värmdö, lokaliserade till Nacka. De personliga ombuden bistår psykiskt funktionshindrade, så att de får det stöd och den service de har rätt till och hjälper till med kontakter med olika myndigheter och verksamheter i samhället.

Insatser enligt LSS till barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder

Målgrupp

Tillhörigheten till personkrets 1 och 2 görs av handläggaren utifrån fastställd diagnos. Personkrets 3 fastställs utifrån behovsbedömning. Behovet ska vara omfattande, varaktigt och förorsaka betydande svårigheter i den dagliga livsföringen.

LSS 1 § 1

En utvecklingsstörning uppstår i regel under individens utvecklingsperiod, d.v.s. före 16 års ålder, och innebär en intellektuell funktionsnedsättning.

Autism och autismliknande tillstånd innebär brister i det sociala samspelet, kommunikation och tankeflexibilitet. Autism kan vara förenat med nedsatt begåvning, men inte nödvändigtvis.

Inom autism finns flera syndrom varav Aspergers syndrom och högfungerande autism är diagnoser som ingår i personkrets 1. Tourettes syndrom, ADHD, ADD och DAMP omfattas inte av personkretsen, däremot kan de, under förutsättning att de uppfyller kriterierna, omfattas av personkrets 3.

För att en person ska omfattas av personkrets 1 krävs att

- utvecklingsstörningen uppkommit före 16 års ålder
- diagnosen ska vara fastställd och styrkt genom intyg utfärdat av leg. psykolog eller leg. läkare

LSS 1 § 2

Till personkrets 2 hör de personer som i vuxen ålder, fått en hjärnskada med begåvningsmässigt funktionshinder som följd.

Utlösande faktorer kan vara sjukdomar av kroppslig art, t.ex. tumörer, hjärnblödningar, eller skador som föranletts av yttre våld, t.ex. trafikskador.

Sjukdomar som är en följd av beroendeframkallande medel ingår inte.

För att en person ska omfattas av personkrets 2 krävs att

- hjärnskadan ska ha uppkommit i vuxen ålder
- skadan innebär ett begåvningsmässigt funktionshinder
- diagnosen ska fastställas och styrkas genom intyg utfärdat av leg. psykolog eller leg. läkare

LSS 1 § 3

Till personkrets 3 hör de som har varaktiga och omfattande funktionshinder, fysiska eller psykiska som uppenbart inte beror på normalt åldrande. Lagen ska i första hand tillförsäkra personer med livslånga eller mycket långvariga funktionshinder det särskilda stöd som de behöver för att bygga upp och bibehålla levnadsvillkor som är likvärdiga med andra människors. Personkretsen omfattar barn, ungdomar och vuxna.

Vid bedömning av huruvida en person tillhör personkrets 3, ska bedömningen inriktas på svårigheter i den dagliga livsföringen.

För att tillhöra personkrets 3 ska samtliga nedanstående kriterier vara uppfyllda
Funktionshindret ska

- vara stort, varaktigt och inte orsakat av normalt åldrande
- förorsaka betydande svårigheter i den dagliga livsföringen
- föranleda ett omfattande behov av stöd eller service

Behoven kan bl.a. bestå av hjälp med toalettbesök, påklädning, matlagning, läsa, skriva, kommunicera och förflytta sig. Behovet av insatser ska bedömas med beaktande av insatser från hela samhället, inte bara insatser enligt LSS. En bedömning av den enskildes behov måste alltid ske utifrån en sammanvägning av medicinska, sociala, psykologiska och pedagogiska faktorer.

När det gäller små barn kan det vara svårt att avgöra om det är barnets låga ålder eller funktionshindret i sig som ligger till grund för hjälpbehovet. Kravet på varaktighet skall vara styrkt av läkare.

Beslut om insatser

Riktlinjernas syfte är att vara en vägledning för handläggare i arbetet med en rättssäker utredning och behovsbedömning. Det är viktigt att poängtera att riktlinjerna inte innebär någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan. Varje beslut ska vara baserat på den enskilda individens behov. Så långt som möjligt ska insatserna utformas tillsammans med den enskilde och dennes närstående. Hänsyn ska tas till eventuella syskon, föräldrarnas hälsa, arbetssituation samt bostadsförhållanden etc. En sammantagen bedömning av hela familjesituationen ska göras i varje enskilt fall.

9 § 1 Råd och stöd

Denna insats, enligt 9 § p1 LSS, ges av landstinget.

9 § 2 Biträde av personlig assistent

För att ha rätt till personlig assistans enligt LSS krävs att den enskilde har behov av denna insats för sina grundläggande behov. Med grundläggande behov avses behov av mycket personlig karaktär såsom personlig hygien, att äta, att klä sig, att kommunicera eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om personens behov.

En individuell bedömning av det totala behovet av insatser måste alltid göras.

Den som har rätt till personlig assistans har rätt att få hela hjälpbehovet tillgodosett, även insatser av servicekaraktär, genom denna insats. Behovet av ledsagning, avlösning, korttidstillsyn och korttidsvistelse kan ingå i insatsen personlig assistens.

Om de grundläggande behoven uppgår till högst 20 timmar per vecka kan kommunen tillhandahålla biträde av personlig assistans, eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans för att den enskilde ska kunna ordna insatsen på annat sätt än genom kommunen.

Personlig assistans enligt lagen om statlig assistansersättning, LASS

Kommunen har hela det ekonomiska ansvaret för assistans upp till 20 timmar per vecka. Då en person begär personlig assistans och de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka kan den enskilde ha rätt till statlig assistansersättning (LASS). Detta behov ska anmälas till Försäkringskassan. Enligt LASS 5 § andra stycket kan kommunens handläggare först göra en kortfattad behovsanmälan till Försäkringskassan utan att först inhämta den enskildes samtycke utan att därmed bryta mot sekretesslagen. Den enskilde ska dock alltid informeras innan en sådan anmälan görs.

I avvaktan på Försäkringskassans beslut kan handläggaren fatta ett tidsbegränsat LSS-beslut överstigande 20 timmar.

Huvudregeln är att försäkringskassan i sin bedömning beträffande antalet timmar väger in tid för ledsagning, avlösarservice och korttidsvistelse. Detta ska beaktas vid ansökningar om insatserna med stöd av LSS och individuell prövning ska alltid göras.

Om behoven förändras och antalet LASS -timmar bedöms behöva utökas, kan handläggaren fatta ett tillfälligt beslut om utökning i avvaktan på Försäkringskassans beslut.

Personlig assistans för barn

Vid bedömning av barns rätt till personlig assistans gäller samma kriterier som för vuxna funktionshindrade. Vid bedömningen ska vidare föräldraansvaret beaktas på så vis att det hjälpbehov som går utöver det som är normalt för barn i samma ålder ska läggas till grund för bedömningen av personlig assistans.

Assistansen ska ge möjlighet att tillgodose föräldrarnas behov av avlösning i omvårdnaden samt kunna ge barnet möjlighet till miljöombyte. Om behov finns är det möjligt att i kommunen bo utanför hemmet tillsammans med sina assistenter.

Föräldrarna ska informeras om att beslutet om assistans kan påverka bedömningen av korttidsvistelse och avlastning.

65 års gräns

Rätten till personlig assistans efter 65 år kvarstår om den enskilde erhållit insatsen innan han eller hon fyllt 65 år.

Antalet assistanstimmar får inte utökas efter 65 år. Uppstår behov av insatser kan dessa tillgodoses exempelvis genom insatser med stöd av SoL.

Tillfälligt utökade behov av personlig assistans i samband med semestervistelse eller resa.

Den enskilde måste ansöka om utökad behov av personlig assistans för att kommunen ska kunna utreda och fatta beslut. Kriterierna är desamma som vid stadigvarande behov. Kommunen har också ett ansvar för tillfälliga utökningar utöver vad som beviljats inom ramen för LASS.

Kommunen tillämpar samma ersättningsbelopp som vid assistansersättning via LASS.

Ansöker den enskilde om ekonomiskt hjälp (omkostnadsdel) för viss aktivitet så ska denna täckas av de medel som finns avsatta i LASS ersättningen. Annat ekonomiskt stöd kan inte ges med stöd av LSS.

Personlig assistans i bostad med särskild service

I bostad med särskild service ska det finnas sådan personalbemanning att den enskildes hela behov av stöd och service tillgodoses. Om det finns speciella behov ska en individuell prövning göras.

Personlig assistans i daglig verksamhet

I insatsen daglig verksamhet ingår omvårdnad och personlig assistans ska inte ersätta den personal som behövs för att driva daglig verksamhet. Om det finns särskilda skäl för att den enskilde behöver ha en person nära knuten till sig t ex för kommunikation kan personlig assistans prövas av försäkringskassan.

Personlig assistans under vistelse på sjukhus

Den som har beviljats personlig assistans kan, efter behovsbedömning, ges möjlighet att hela tiden eller under del av beviljad tid på sjukhus ha med sig sin personliga assistent. Förutsättningarna är att den enskildes funktionshinder, hälsotillstånd eller möjlighet att kommunicera kräver att personer med ingående kunskaper om den funktionshindrade behöver finnas till hands. Det ersätter inte sjukvårdens ansvar.

Funktionshindrade föräldrar

Att svara för omvårdnaden av barn är i princip inte en arbetsuppgift för den personliga assistenten. Undantag kan göras under barnets första tid med den omvårdnad av barnet som föräldern inte kan ge. Hur länge stödet ska ges prövas individuellt.

Familjemedlemmars ansvar

Den personliga assistenten ska inte ta över det ansvar som övriga hemmavarande familjemedlemmar har för det gemensamma hushållet.

Avgränsning mot hemtjänst

Detta innebär att den enskilde inte har rätt att få hjälp av den personliga assistenten med sådana stödinsatser som i normalfallet utförs av hemtjänsten enligt SoL.

Sjuklöneavtal

Om en assistent tillfälligtvis inte kan utföra arbetet p.g.a. sjukdom är kommunen skyldig att, på den enskildes begäran, tillhandahålla personlig assistent. Kommunens skyldighet kan fullgöras genom att kommunen betalar sjuklöneersättning till assistansanordnaren.

9 § 3 Ledsagarservice

Ledsagarservice ska ge den enskilde möjlighet att delta i fritidsaktiviteter, i kulturlivet, besöka vänner eller bara promenera. Insatsen ska även kunna tillgodose behov av ledsagning vid exempelvis sjukhusbesök.

Omvårdnad och/eller medicinska insatser ingår inte i ledsagarservicen.

Ledsagningens omfattning ska bedömas utifrån det individuella behovet samt utifrån övriga beviljade insatser.

Avser ledsagarservicen barn och ungdomar ska det behov som går utöver vad som är normalt för ett barn i samma ålder beaktas, exempelvis det som är normalt föräldraansvar vid skjuts till olika aktiviteter.

Ledsagarservice i samband med semesterresa

Vid ansökan om ledsagning för semesterresa ska en särskild prövning göras. Ansökan ska göras i god tid före planerad avresa. Av ansökan ska framgå behovet av antal timmar, när på dygnet dessa ska förläggas, behov av ev. dubbelbemanning mm.

I ansökan bör också preciseras kostnader för medföljarens resa, logi och uppehälle.

Individuella bedömningar ska alltid göras.

9 § 4 Biträde av kontaktperson

Kontaktpersonen har en viktig uppgift att bryta den enskildes isolering genom samvaro och fritidsaktiviteter. Insatsen ska ses som ett icke professionellt stöd.

När en kontaktperson utses skrivs en överenskommelse mellan kommunen och kontaktpersonen. Av överenskommelsen ska framgå omfattningen av uppdraget, vilket arvode och vilken omkostnadsersättning som ska utgå. Omfattningen prövas individuellt men är vanligen två träffar per månad.

Den som beviljats kontaktperson står för sina egna kostnader, ex bio, mat, resekostnader mm.

Bor den enskilde i boende med särskild service ska en kontaktperson inte ersätta personal utan utöka den enskildes sociala nätverk och vara en kontakt utanför gruppboenden.

9 § 5 Avlösarservice i hemmet

Avlösarservice innebär att en person tillfälligt övertar omvårdnaden från anhöriga eller andra närstående. Insatsen ges i eller i nära anslutning till hemmet. Avlösarservice kan ges både som en regelbunden insats och vid oförutsedda situationer.

Föräldrar till funktionshindrade barn, vuxna eller familjehemsföräldrar kan få avlösning i omvårdnadsarbetet. Avlösning kan vara en möjlighet för föräldrarna att ägna sig åt det funktionshindrade barnets syskon.

Avlösningens omfattning ska alltid prövas individuellt och bedömas utifrån behov men också utifrån övriga beviljade insatser.

9 § 6 Korttidsvistelse

Syftet med insatsen är att ge den enskilde möjligheten till rekreation och miljöombyte och/eller tillfälle till avlösning för anhöriga och familjehem.

Korttidsvistelse innebär att en funktionshindrad person tillfälligt vistas på korttidshem, hos en korttidsfamilj eller i lägerverksamhet.

Korttidsvistelse ska kunna erbjudas som en regelbundet återkommande insats likväl som en lösning vid akuta situationer.

Om den enskilde har behov av medicinska omvårdnadsinsatser i samband med korttidsvistelsen måste kommunen samverka med sjukvårdshuvudmannen för att säkerställa den medicinska omvårdnaden.

Vid korttidsvistelse, undantaget lägervistelse, bör den enskilde kunna fortsätta med sina dagliga aktiviteter, i barnomsorg, skola, korttids tillsyn och daglig verksamhet. Under lov och studiedagar ska korttidshemmet kunna erbjuda heldagsomsorg.

Korttidsvistelsens omfattning ska alltid bedömas individuellt samt utifrån övriga beviljade insatser.

I bedömningen bör det samlade behovet av korttidsvistelse under hela året beräknas. Det innebär att även läger/kollo ska ingå i beräkningen av det totala antalet dygn per år.

Kostnaden för mat och vissa aktiviteter, ex biobesök bekostas av den enskilde.

9 § 7 Korttids tillsyn för skolungdom över 12 år

Ungdomar över 12 år som har behov av tillsyn före och efter skoldagen samt under skollov kan beviljas denna insats.

Tillsynen ska i första hand vara i nära anslutning till elevens skola. Det är viktigt att väga in både ungdomens behov av tillsyn och av meningsfulla aktiviteter.

Kostnaden för mat och vissa aktiviteter, ex biobesök bekostas av den enskilde.

9 § 8 Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet

Boende i familjehem eller bostad med särskild service är en insats som kan komma i fråga om barnet har sin skolgång på annan ort. Eller om barnet, trots stödinsatser i hemmet, inte kan bo kvar. Insatsen ska vara ett komplement till boende i föräldrahemmet.

Familjehem

För barn som inte kan bo kvar hos sina föräldrar ska insatsen boende i familjehem prövas. Det är viktigt att överväga om placeringen kan ske hos en anhörig eller annan närstående person.

Bostad med särskild service för barn och ungdomar

I en bostad med särskild service bor några barn eller ungdomar tillsammans och det finns personal dygnet runt.

Boendet ska vara så utformat att det ger barnet/ungdomen goda möjligheter till en god kontakt med sina föräldrar, syskon och andra närstående.

9 § 9 Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna

Insatsen bostad med särskild service kan prövas då den funktionshindrade, trots stöd, inte klarar ett vanligt boende eller då personen vill flytta från föräldrahemmet. Lägenheterna ska vara fullvärdiga och hyreslagens regler ska tillämpas. Lägenheten är den enskildes permanenta och privata bostad. Den enskilde betalar hyra för sin lägenhet, reglerna om bostadstillägg tillämpas. Övriga omkostnader såsom mat, kläder, hygienartiklar, kostnader för fritids och kulturella aktiviteter bekostas etc. av den enskilde.

Kommunens ansvar för hälso- och sjukvård enligt 18 § HSL gäller för personer som bor i bostad med särskild service.

Gruppboende

En gruppboende består vanligtvis av ett litet antal bostäder som är grupperade kring gemensamma utrymmen där stöd, service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet. Gruppboende är ett alternativ för personer som har så omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. Formen gruppboende ska täcka de boendes hela stödbehov.

De som bor i gruppboende eller i bostad med särskild service ska få sina behov av fritid, kultur, rekreation och miljöombyte tillgodosedda genom boendets personal.

Serviceboende

Serviceboenden är fullvärdiga bostäder som är geografiskt samlade och är en mellanform mellan gruppboende och boende i egen lägenhet. De boende får stöd genom fast anställd personal.

Annan särskilt anpassad bostad

Annan särskilt anpassad bostad är en fullvärdig bostad som anpassas till ett fullgott boende. Stöd och service, t ex ledsagarservice, hjälp i hemmet och personlig assistans kan ges enligt LSS, LASS eller SoL. Omvårdnad samt kultur- och fritidsaktiviteter ingår inte som en del av insatsen. Kommunen har inte ansvar för hälso- och sjukvården för de personer som bor i denna boendeform.

Beslut om bostad med särskild service för vuxna ska verkställas inom sex månader. Om bedömning görs att så inte kan ske ska ansökan avslås, vilket ger en möjlighet för den enskilde att överklaga. I beslutet ska anges vilka alternativa insatser som kan erbjudas i avvaktan på att en bostad kan erbjudas.

Det är viktigt att i utredningen tydliggöra vilken form av boende som är aktuell i det enskilda fallet.

9 § 10 Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig

Den som omfattas av LSS personkrets 1 och 2 och är i yrkesverksam ålder och inte förvärvsarbetar eller utbildar sig har rätt till daglig verksamhet. Hänsyn ska tas till den enskildes önskemål om inriktning av verksamhet och erbjuda den enskilde stimulans och meningsfull tillvaro. Insatsen ska bidra till den enskildes utveckling och främja hans delaktighet i samhällslivet.

I insatsen ingår omvårdnad och viss hälso- och sjukvård.

Daglig verksamhet ska i först hand erbjudas inom kommunen.

Turbundna resor kan beviljas mellan hemmet och den dagliga verksamheten om behov finns.

Omvårdnad och fritid

Omvårdnad ingår i insatserna:

- avlösarservice
- korttidsvistelse

- korttidstillsyn
- familjehem
- bostad med särskild service för barn och ungdom
- bostad med särskild service för vuxna
- daglig verksamhet

För personlig assistans gäller särskilda regler.

Med omvårdnad menas praktiska åtgärder för att stödja och hjälpa till med dagliga personliga behov som den funktionshindrade inte klarar själv t ex sin hygien, att äta och förflytta sig samt att kommunicera med andra.

Fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter ingår i insatserna:

- bostad med särskild service för barn och ungdomar
- bostad med särskild service för vuxna

10 § Individuell plan

I samband med att en LSS- insats beviljas ska den enskilde informeras om att han, enligt 10 § LSS, kan begära att en individuell plan upprättas. En individuell plan har syftet att ge en överblick över den enskildes planerade och beslutade insatser.

Det är den enskilde som begär att en individuell plan ska göras och som avgör planens omfattning. Den enskilde har rätt att utse samordnare samt vara delaktig i utformningen av planen.